

15.2.2021

STM:N LAUSUNTO FOSSIILITTOMAN LIIKENTEEN TIEKARTTA – LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEEN KASVIHUONEPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Sosiaali- ja terveysministeriö STM pitää tiekartan tavoitteita kannatettavina. STM haluaa kiinnittää huomiota siihen, että perus- ja ihmisoikeuksien huomiointi on välttämätön osa kestävästä kehityksestä. On tärkeää huomioida sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävien ratkaisujen merkitys eri väestöryhmien kuten iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiselle. Marinin hallitusohjelman mukaisesti sosiaalisesti kestävä hyvinvointivaltio ottaa huomioon myös iäkkäiden ja vammaisten osallisuuden sekä mahdollisuudet itsenäiseen elämään. Myös liikennejärjestelmän tavoitteita ja toimenpiteitä suunniteltaessa on pystyttävä varmistamaan ihmisten yhdenvertainen oikeus liikkua.

Esteettömyys ja saavutettavuus tulisi huomioida esityksessä erityisesti joukkoliikenteen ja matkaketjujen kehittämisessä sekä autokannan uudistamistavoitteita asetettaessa. Myös vaikutuksia arvioitaessa on nähtävä kaikille sopivan suunnittelun periaatteen sekä esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioinnin positiivinen vaikutus taloudelliseen, ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyteen. On huomioitava myös se, että kaupunki- ja maaseutualueilla liikenneolosuhteet ovat hyvin erilaiset.

Lähtökohtana tulee olla esteetön, toimiva ja alueellisesti kattava julkinen joukkoliikenne. Se paitsi edistää kestävästä kehityksestä tavoitteita, myös vähentää erityispalveluiden tarvetta ja yhteiskunnalle syntyviä kustannuksia. On kuitenkin huomioitava myös tarve erityispalveluille, kuten henkilökohtaisille kuljetuspalveluille ja niiden toteuttamiseksi tarvittavalle esteettömälle kalustolle. On varmistettava riittävä esteetön taksikalusto ja mahdollisuus kohtuuhintaiseen auton hankintaan. Esteettömän kaluston osalta voidaan edellyttää fossiilisten polttoaineiden korvaamista vaihtoehtoisilla käyttövoimilla vasta kun riittävästi kohtuuhintaista ja sopivaa kalustoa on tarjolla. Mahdollisia tietulleja kehitettäessä on pystyttävä huomioimaan taloudellisesti heikommassa asemassa olevien henkilöiden liikkuminen silloin, kun julkista liikennettä ei esimerkiksi toimintarajoitteen vuoksi pysty käyttämään.

Perustuslain lisäksi kestävästä liikennejärjestelmän kehittämisessä tulisi ottaa huomioon YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimus (SopS 26 ja 27/2016) ja sen velvoitteet taata vammaisille henkilöille oikeus liikkumiseen yhdenvertaisesti muiden kanssa (20 artikla), esteettömyys ja saavutettavuus ihmisoikeuksina ja edellytyksenä oikeuksien toteutumiselle (9 artikla), vammaisten henkilöiden positiivinen erityiskohtelu (5.4. artikla) sekä oikeus itsenäiseen elämään ja osallisuuteen (19 artikla).

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Erityisasiantuntija

Tea Hoffrén